

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 78. — ŠTEV. 78.

NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 4, 1934. — SREDA, 4. APRILA 1934

VOLUME XLII. — LETNIK XLII.

DELODAJALCI PO VSEJ DEZELI ZVIŠUJEJO PLAČE

PO MNENJU ŽELEZNIŠKEGA MAGNATA SO NEKATERE TOČKE NRA NEIZVEDLJIVE

Najrazličnejša podjetja posnemajo vzgled jeklarn. Meseca januarja je produkcija znatno narasla. Dva majnerja sta bila obstreljena v bližini platforme, na kateri je govorila Pinchotova žena. — V ponedeljek se bo vršilo pomembno zaslišanje glede predsednikove odredbe.

Odredba predsednika Roosevelta, naj se uveljavi v premogovni industriji sedemurni delovnik, je imela za posledico precejšnjo zmedo. V ponedeljek se bo vršilo o tem javno zaslišanje pred industrialnim ravnateljem Hugh S. Johnsonom in je upati, da bo pri tej priliki dosežen popoln sporazum med majnerji in premogovnimi baroni.

Včeraj so bile v Illinois in tudi povsod drugod vse majne zaprte. Danes bo obratovanje obnovljeno, ker je sklenila "Coal Operators Association" počakati do ponedeljka. Ta družba ima pogodbo z United Mine Workers, dočim imajo "Coal Producers of Illinois" pogodbo s "Progressive Miners".

V zapadnem delu države Kentucky so imeli v Louisville pomembno zborovanje, na katerem so sklenili, da bodo protestirali proti predsednikovi odredbi.

V 140 premogovnikih imajo zaposlenih kakih deset tisoč mož.

Majnerji v Williamson, Iowa, so zaštrajkali, ker jim družbe nočejo plačati po pet dolarjev na dan.

Slična poročila so dospela iz Fairmont premogovnega okrožja v West Virginiji.

Mnoga velika podjetja po raznih delih dežele so včeraj svojim uslužbencem zvišala plače od deset do dvajset odstotkov.

V Croton, Conn., ima Electric Boat Company toliko naročil, da je z dovoljenjem NRA povišala delovni čas od 32 na 36 ur na teden.

V raznih tiskarnah v Columbus, Ohio, so bile stavcem zvišane plače od deset do dvajset odstotkov. Letno zvišanje bo znašalo nad stotisoč dolarjev.

Nadalje so zvišale plače sledeče družbe: Lukens Steel Co. v Coatesville, Pa., ter Ross Gear & Tool Company in Fairfield Manufacturing Co. v Lafayette, Ind.

UNIONTOWN, Pa., 3. aprila. — Majnerji v jugozapadnem delu Pennsylvanije so se danes vrnili na delo po precej burnem praznovanju delavskega praznika, ki je znan pod imenom "John Mitchell Day".

25,000 majnerjev, njihovih žena in otrok se je šele davi vrnilo v svoje domove, zatem ko so izkazali svoj tribut "očetu 8-urnega delovnika" in prvemu predsedniku United Mine Workers of America.

Ko je na govorniški platformi Mrs. Cornelia Bryce Pinchot, žena pennsylvanskega guvernerja, zatrjevala majnerjem svoje prijateljstvo, je nenadoma padlo več streliv. 27letni Joe Kurnat in 29letni Steve Saxon sta bila nevarno ranjena. Joe Boska so nasprotniki tako pretepli, da so ga morali odvesti v bolnišnico. Po zatrdilu policije so bili razgrajči pijani.

PHILADELPHIA, Pa., 3. aprila. — W. W. Atterbury, predsednik Pennsylvania železnice, je rekel danes časniškim poročevalcem:

— Predsednik Roosevelt je v zvezi z gospodarsko obnovitvijo dežele dosti storil, toda gotove določbe NRA se bodo izjalovile, ker so preveč drastične.

— Bodočnost dežele je še vedno pokrita s precej temnimi oblaki. V prvem četrtletju, posebno pa v mesecu januarju je produkcija precej narasla, vse je pa odvisno od drugega in tretjega četrtletja, če se bo moglo reči, da je bilo leto 1934 v gospo-

Sovjetski poslanik zagovarja Stalina

PRVI RUSKI PARNIK DOSPEL V AMERIKO

Parnik Kim je pripeljal velik tovor. — Med posadko ste tudi dve dekleti. — Rdeča zastava s kladivom in srpom.

Rdeča zastava sovjetske unije je prvič vihrala v newyorškem pristanišču, ko je došel iz Odese ruski parnik, "Kim", ki je odpeljal iz Odese 10. marea in je pripeljal veliko množino niklja, apna, cementa in 300 sodov kavkaškega vina.

K posadki spadata tudi dve močni ruski dekleti v kratkih krihlih in s kopicami na glavi ter sta zaposleni kot stekardki.

Parniku poveljuje majni, plešasti, 60 let stari kapitan Avgust Upmal, ki je svoj motorni parnik s 10,000 tonami do sedaj vodil v angleška, belgijska in druga pristanišča v Severnem morju.

V dvorani za posadko visi velika rdeča zastava z napisom v ruskem, angleškem in nemškem jeziku: "Naprej do svetovne revolucije!"

Vsak mož posadke, kot tudi vsaka stekardka, ima svojo kabino, ki je prostorna, zračna in na zunanji strani. V vsaki kabini je poleg postelje miza z dvema stoloma in radio.

V obednici so razobešene slike Ljenuina, Stalina, Kalinina in drugih komunističnih voditeljev.

K parniku je prišla skupina 50 ameriških komunistov. Vstop je bil dovoljen samo 20 komunistom, ki so izražali svoje veliko veselje nad prihodom sovjetskega parnika. Ko pa je nek ameriški komunist postal le pregleden in je zaklical: "Sem rojen Amerikanec, pa sem prekleto vesel, da sem komunist", tedaj ga je ruski mornar pograbil in ga je peljal s parnika.

Častniki in moštvo imajo vedno isto hrano, dasi imajo častniki obednico za sebe. Na javni črni deski ima vsak mornar pravico napisati pritožbo proti kakemu častniku.

V BELI HIŠI NE STRAŠI

Washington, D. C., 3. aprila. — Zadnje čase se je razširila po tujakšnem mestu govorica, da je neki služabnik videl v neki sobi Bele hiše Lineolna, sedečega na postelji.

Rooseveltova žena je smeje zatrdila časniškim poročevalcem, da v Beli hiši ni strahov in da je bilo tisto, kar je služabnik "videl", le plod bozne domišljije.

darskem oziru dobro. Ker cene izdelkom prehitro naraščajo, bo prodaja nazadovala.

— V raznih evropskih deželah se je pojavilo izboljšanje brez vsake NRA. Program NRA je bil preveč in prenašlo vsiljen ter je bil uveljavljen celo v industrijah, ki ga niso popolnoma nič potrebovale.

— NRA je rešila dosti delavskih sporov, še več jih je pa povzročila.

— Nameni NRA so bili v vseh ozirih dobri, toda organizacija je šla dosti predač.

INSULL BO V KRATKEM DEPORTIRAN

Turška vlada je obvestila ameriško vlado, da ji je Insull na razpolago. Insull je jokal pri aretaciji.

Istanbul, Turčija, 3. aprila. — Turčija je uradno obvestila ameriško vlado, da more vsak čas imeti Samuela Insulla, ki je bil navzlic solzam odpeljan v zapor, kjer bo ostal toliko časa, da pride kak policijski pooblaščenec, da ga odpelje v Chicago.

Turške oblasti pa 74 let staremu Insullu zaradi njegove strnebolezni dovoljujejo več prostosti kot pa drugim jetnikom. Vsi tedaj mu je dovoljeno, da sme jesti v restavraciji.

Da bo Insullova zadeva tem bolj gotova, je turški veliki narodni zbor (parlament) odobril izročitveno pogodbo z Združenimi državami.

Koliko časa bo Insull moral ostati v zaporu, še ni znano, toda gotovo bo najmanj dva ali tri dni. Ameriški poslanik še ni bil obveščen, kdaj bo prišel kak policijski pooblaščenec, da odpelje Insulla.

Insull, katerega hoče imeti čikaško sodišče zaradi goljufije pri razpadu njegovih velikih podjetij, je bil aretiran v hotelu Uydan in je ves obžojkan moral iti v spremstvu policije pred sodnika, ki mu je naznanil aretacijo. Insull se je po aretaciji vidno postaral za deset let.

Začestno je bilo slovo med Insullom in Maiotisovim kapitanom Mousourisom, ki je jokal, ko je Insullu podal roko.

Zaradi bolezni je Insull nastanjen v bolnišnici kaznišnice, ki se nahaja v bližini bazilike sv. Sofije.

Atene, Grška, 3. aprila. — Ravatelj urada v zunanjem ministru Pappas je rekel, da Grška pri turški vladi ne bo protestirala zaradi Insulla, ker noče pokvariti prijateljskih odnosov med obema državama.

LEKARNAR OBDOJEN NA SMRT

Albuquerque, N. M., 3. aprila. — Včeraj je bil obdojen na smrt lekarnar Carl Wickman, kateremu so dokazali, da je zastrupil svojo ženo. To je bila že njegova četrta žena, dočim so prejšnje tri umrle baje naravne smrti. Dne 8. junija bo usmrčen na električnem stolu.

Z DVOBOJEM SI SKUŠAJO REŠITI "ČAST"

Bivši trgovski minister in rojalist sta se streljala. Nikdo ni bil zadet.

Carsassons, Francija, 3. aprila. — Velikonočni ponedeljek je po celi Franciji potekel mirno in so ga vse politične stranke obhajale v veseljem razpoloženju. To velikonočno razpoloženje pa so nekoliko motili samo streli med visokimi in debelimi zidovi slavnega mesta Carsassonne, ki je do današnjega dne ohranilo svoj srednjeveški značaj.

Med zidovjem sta se namreč v dvoboju streljala bivši trgovski minister in poslanec Jean Mistler ter trgovec in rojalistični voditelj Roger de Tour. Toda pri dvoboju ni tekla kri. Vzrok tega dvoboja je bil zopet zloglasni Aleksander Staviski.

Mistler je pripadl Daladierovemu kabinetu, na katerega zvrčajo rojalisti vso krivdo finančnega škandala in nemirov. V soboto zvečer sta se oba v neki kavarni sporela. Tekom prerekovanja je de Tour Mistlerja udaril v obraz. Takoj so bile izmenjane vižitke in na Veliki ponedeljek ob zori je prišlo do dvoboja z revolverji.

Postavila sta se v razdaljo 20 korakov. Sekundanti so nabasali revolverje in na povelje "ogrenj" oba ustrelila. Revolverja se zakadila in počita. Nikdo ranjen. Revolverja zamenjajo. Zopet ustrelita, pa nikomur se ne pokaže kri. Toda čast je bila rešena, dasiravno se nasprotnika nista poravnala in sta odšla jezna kot sta prišla.

SENAT ODOBRIL IMENOVANJE

Washington, D. C., 3. aprila. — Včeraj je senat potrdil imenovanje George S. Messersmitha za ameriškega poslanika na Dumaju.

SEDEMNAJSTLETNI MORILEC

V Brooklynu je bil včeraj zaradi uboja obsojen na ječo od 10 do 20 let sedemnajstletni George Brown.

Morilec, ki je priznal krivdo, se je lani meseca februarja udeležil nekega roparskega napada, v katerem je bil usmrčen Isidor Wall.

V CHICAGU JE MLEKO POCENI

Chicago, Ill., 3. aprila. — Včeraj je bilo mogoče kupiti v Chicagu kvart mleka za šest centov. Štiri mlekarne so se združile in začele konkurirati velikim družbam, ki prodajajo mleko po deset centov kvart.

HAVANSKA POLICIJA PRED REVOLUCIJO

Havana, Kuba, 3. aprila. — Dvesto policistov je zagrozilo, da se bodo polastili policijskih straž, ako vlada ne odstrani policijskega načelnika Enrique Pedra. Policija zahteva vojaškega nadzornika.

POSLANIK TROJANOVSKI PRAVI, DA STALIN NI NIKAK DIKTATOR

CINCINNATI, Ohio, 3. aprila. — Sovjetski poslanik v Washingtonu Aleksander A. Trojanovski je označil rusko vlado kot čisto demokratično in rekel, da Rusi Stalina ne smatrajo za diktatorja.

SVETO LETO JE KONČANO

Papež Pij XI. je zaprl sveta vrata v baziliki sv. Petra. — Pred vrata je položil tri zlate opeke.

Vatikan, 3. aprila. — Papež Pij XI. je razglasil konec posebnega leta, katero je razglasil lansko leto v spomin na 1900. obletnico Kristusovega trpljenja, smrti in vstajenja.

Velikonočni ponedeljek zjutraj je šel papež v spremstvu 20 kardinalov, več sto nadškofov in škofov ter ob navzočnosti 50,000 vernikov v baziliko sv. Petra, kjer je izpostavil Kristusove svetinje, med njimi tudi kos njegovega križa, ter je zaprl in zapečatil sveta vrata.

Na prag svetih vrat je papež položil tri opeke iz zlata, kardinal Lauri pa tri bele.

Po svojem prihodu v veliko baziliko je papež najprej izpostavil Kristusove svetinje, kos križa, sušico, s katero je rimski vojak presunil Kristusovo stran in prt, katerega je Kristusu podarila na njegovem potu na Kalvarijo sv. Veronika, s katerim si je obrisal pot in na katerega je vtisnil svojo podobo. Nato je papež v procesiji šel skozi sveta vrata ter tam blagoslovil zlato opeko. Nato je zaprl sveta vrata, ki bodo zopet odprta leta 1950.

Ob istem času so bila zaprta sveta vrata v treh drugih bazilikah. V baziliki sv. Pavla jih je zaprl kardinal Bignatelli, v baziliki sv. Janeza kardinal Marchetti-Selvaggiani in v baziliki Marije Maggiore kardinal Dolci.

PREDSED. ROOSEVELT JE PODALJŠAL POČITNICE

Miami, Fla., 3. aprila. — Predsednik Roosevelt, ki se nahaja na Astorjevi jahi "Nourmahal" v tropskih vodah ob Bahamskih otokih, bo svoje počitnice podaljšal do prihodnjega tedna in bo ves ta čas lovil ribe.

Prvotno je bil predsednik namenjen že v petek odpeljati se iz Jacksonville v Washington, toda počitek je tako dobro vplival na njegovo zdravje, da ostane na jahi še nekaj dni več.

KOMUNISTIČNA KONVENCIJA

Cleveland, Ohio, 3. aprila. — Tovarši Earl Browder, voditelj ameriških komunistov je ob otvoritvi osme narodne konvencije komunistične stranke rekel, da je revolucija edini izhod iz rooseveltizma in fašizma.

— Bridka resnica je, — je rekel Browder, — toda Rooseveltova vlada z NRA, CWA, AAA itd. predstavlja bankirje iz Wall St. za izkoriščanje ljudskih mas, ravno tako kot Hoover in drugi. Drugega izhoda ni, kot da se polastimo tovarn, bank, ovremo sedanji sistem in vpeljemo socialistično družbo.

TO IZJAVI JE TROJANOVSKI PODALČASNIŠKIM POROČEVALCEM, PREDNO JE NASTOPI KOT GOVORNIK NA ZBOROVANJU FOREIGN POLICY ASSOCIATION.

— Ne mislimo, da je demokracija mrtva, — je rekel Trojanovski, — v Rusiji imamo nekaj, kar jaz označujem "čisto demokracijo", to je demokracija, kjer ni razredov in v kateri je gospodarska enakost.

Na pripombo, da mnogi Amerikanci mislijo, da je Rusija napravila kompromis med kapitalizmom in komunizmom, je rekel Trojanovski: — V Rusiji kapitalizmu ničesar ne dovolimo. Toda tudi ne verjamemo na sistem, v katerem so vsi enaki. Kdor več dela, mora tudi več dobiti.

— Stalin za nas ni diktator. Ima pa več vpliva kot drugi, ker je najspodobnejša glava v Rusiji. Toda tudi Stalin je pod nadzorstvom stranke. Ne oznanjemo pokorščine do ene osebe. Samo dolžni smo Stalina ubogati, ne glede na to, kaj ukaže, toda ni diktator temveč sama izvrševatelj svoje stranke.

Glede nevarnosti vojne je rekel Trojanovski:

— Mednarodni požaj je ravno tako napet kot prej, celo takó, kot leta 1914. Militaristični duh je v nekaterih deželah bolj strasten kot prej, v sled česar bo prihodnja vojna tem bolj kruta.

— Rusija pred vsem drugim želi mir, toda niti pedi naše zemlje ne bomo odstopili kot eno za mir.

NA DUNAJU PROSLAVLJAJO DOLLFUSSA

Podkancler slavi Dollfusovo odločnost. — Dunaj in ne Berlin bo določil bodočnost Nemčije.

Bregenc, Tirolska, 3. aprila. — Na velikem zborovanju v Bregencu je govoril avstrijski podkancler Emil Fey, ki je 13. februarja poveljeval artileriji, ko je bombardiral delavske stanovaljske hiše na Dunaju in jih razrušil.

Fey je govoril o "rdeči sramoti" ter rekel, da je z državljansko vojno ta "sramota" bila v Avstriji uničena. Rekel je, da je letošnja Velikonoč v resnici praznik vstajenja iz sramote, škandala in moralno-gospodarskega razpada, ker je Dollfusova vlada v svojem boju na dve fronti proti hitlerizmu in socializmu izvajala zmago.

Major Fey, ki je poveljnik avstrijske policije in orožništva ter desna roka zveznega kanclerja, je dalje trdil, da je boj proti sovražnikom Dollfusove vlade pridobil Avstriji prijateljstvo in odobravanje celega sveta in da je Avstrija sedaj postala "sveta misel" eelega nemškega naroda. Svoj govor je Fey končal z besedami: "Bodočnost ne bo odločena v Berlinu, temveč na Dunaju".

KRATKA DNEVNA ZGODBA

NA PIJAVI

Bilo je pred 16 leti na italijanski fronti.

Severni italijanski mrak se skoro neopazno spušta na zemljo. Sivi širni Pijave se izgubljajo proti vzhodu. Moštvu tiho stopa po vzhodu kakih pet metrov visokega Pijavinega nasipa. Je tu in tam sprejeto kdo z mimo hitečim tovaršem. Nekateri hite še po vino v velikansko klet tik za bojno črto. Mnogi so se že popoldne založili s črno iz ogromnih, da neizčrpni odov. Strela nad kletjo je vsa razbita in raztrgana od velikih in malih granat. Sovražnik pač ne šteje. Kadarkoli zagleda iz opazovalnih balonov koga, ki se bliža kletji, pošlje granato ali šrapnel. Uspeh je navadno le v tem, da ima moštvo zopet nekaj kuriva.

Mrak je zagrnjen zemljo. Domašnji hrane so že tu. Krog kotlov se zbere moštvo, službojoči častnik

nadzoruje delitev hrane. Danes je večerja izredna: sladka bela kava, mesna konzerva in bel kruh. Tudi častniška večerja je izboljšana, ker se tudi tu pozna tretje vojno leto. "Jutri vam prinesemo darila, ki so jih poslali iz zaledja," zakličejo odhajajoči nosači, moštvo pa se razgrubi po zaklonih.

Nekateri skušajo zapeti kako pesem, a zaman. Nikjer ni pravega razpoloženja.

Ni razpoloženja, fantje samo se razgovarjajo in pijejo. Vino naj jim nadomesti vse ono, kar so prej nima leta imeli.

Dolžnost me kliče na delo. Grem, da pogledam zaklone, ker domuje moj opazovalni oddelček. V mrčnem zaklonu, ki ga razsvetljuje slaba erarična luč, leže ali sede starejši možje in se razgovarjajo. Po običajnem pozdravu se tudi jaz udeležim njihovega razgovora. Tu pri-

povedujejo, kako so praznovali praznike že na ruskem bojišču in v Tirolah.

"Danes smo tukaj, kdaj bomo zopet doma," je edini refren.

"Kako pa bomo danes uredili našo službo?" jim moram prekiniti razgovor. "Danes ne bi rad zapovedoval," nadaljujem, ko so vsi molčali. Pa se oglasita dva, ki hočeta za vse druge opraviti službo. Za njuno požrtvovalnost ju nagradim s tem, da odredim prvega na službo ob enih, drugega pa ob štirih v jutro, sam pa hočem za danes opazovati preko polnoči.

"Pijte, gospod," so se mi hiteli zahvaljevati, pozabivši na običaj. Jaz pa jim želim sladko spanje in mnogo sladkih pisem ter se povzpnem na nasip Pijave, ki je zahleval že toliko nedolžnih žrtve.

Pijava! Sto in sto kilometrov se vije tvoja struga od zahoda proti vzhodu, sto in sto kilometrov se ob tebi vleče nasip, ki naj rodovitno ravan brani pred silnimi valovi tvojih voda. Pa, ko so te gradili, gotovo niso mislili, da boš nekoč varno zavetje vojskujočim s narodom! Tu, kjer gledamo na edini spomin naših belih cerkvice, na razbiti stolp cerkve Ponte di Pieve, tu smo danes Slovenci izpod silnega Triglava, Hercegovci od divne Nerive, tu so Madžari, Nemci... Tu smo sami, brez svojih dragih, in vendar je danes praznik.

Til mrak pokriva vso to ravan. Ne oglasi se niti puška niti top. Kako divje so druge večere drdale strojnije svoje neusmiljeno smrtonosno pesem! Kako so se oglašale zdaj v tem zdaj v onem sektorju. Danes počivajo tudi ti. Jasno visoko nebo je gustomo suto z milijoni svetlih zvezdic, prav kakor bi se zavedalo, da je danes praznik — velik praznik vstajenja Gospodovega. Zato danes vse miruje. Ni tistega hlastanja, isčočega otipavanja, ki je druge večere tako neizprosno zasledovalo najmanjši gib vsakega posameznika. Prosto se sprehajam po nasipu. Zdalj pa zdaj čujem z osredja rahlo škrtanje peska: prestopanje naše prednje straže, ki stoji globoko pod mano na tisočletnem Pijavinem prodnu. Tudi ubogi stražar se je morda zamislil v sveti praznik tu v daljnji tujini.

Kako prijetno je bilo še pred letom, ko sem prišel na kratek dopust v Ljubljano! Kako rad bi poslušal tiste nepozabne prelepe glasove vstajenja in pomladnega hrepenenja.

Toda zaman hrepenenje, nikdar se ni uresničilo in se ne bo... Tu podrtavajo milijoni sre, hrepenenja po ljubezni in miru, po vstajenju in vrnitvi domov.

Toda zaman hrepenenje, zaman drhtenje, tu ni ljubezni, ni miru, ni vstajenja ni vrnitve, tu vlada sovraštvo, in smrt...

Pero Horn

ČLOVEŠKI KAMELEONI

Za kameleona označujemo človeka, ki spreminja svoje prepričanje po danem položaju, ali kakor pravi tisti ljudski rek: "ki obrača svoj plašč po vetru". Da pa imamo med ljudmi tudi takšne, ki se jim barva poedinih delov telesa spreminja kakor pravim kameleonom, je manj znano.

Nekoliko primerov te vrste je navedel v neki razpravi dr. Bamber, zdravnik londonske vseučiliške bolnišnice. V nekem primeru je šlo za moža, ki so mu lasje na desni strani glave postali hipoma belili kot posledica rane v levem delu možganov. Čudno je bilo pri tem, da so lasje na ranjeni strani obdržali prvotno barvo.

Posebno nenavaden pa je bil primer mlade ženske, ki je spreminjala barvo svojih las z vsako spremembo svojega razpoloženja. To razpoloženje je šlo od lahke depresije do bežavosti in vsako fazo je spreminjala druga barva. V prvem stadiju so bili lasje zlatorum-

Iz Jugoslavije.

Aretacija nevarnega razbojnika.

Pred nekaj leti je iz mitroviške kaznišnice utekel novarni razbojnik Jan Konopka, ki si je potem za svoje hajduško področje izbral Bosansko Krajino. Na njegovo glavo so razpisali nagrado in orožniki so mu bili že nekajkrat tesno za petami. Hajduk Konopka je imel po hribovskih vaseh svoje pomočnike, ki so mu nudili vsakršno pomoč ter ga tudi obveščali o preteči nevarnosti. Te dni pa so orožniki hajduka obkolili blizu vasi Babina greda. Hajdukovega pajdaša kmata Filipovića so orožniki med ogorčeno borbo ustrelili. Konopka sam pa je ranjen utekel v gozdove. Noč in dan so ga iskali ter ga naposled hudo ranjenega našli skritega v grmovju. V nekaj letih svojega hajdukovanja je izvedel Konopka nebroj tatvin in vlovov in predrzen, kakor je bil, se je pojavljal tudi v Banji Luki in še v raznih drugih večjih krajih.

Zaradi šunke ga je zabodel.

V vasi Grdnu blizu Karlova je bil umorjen 40-letni kmet Peter Lisavec. Zvečer se je vračal s polja pa ga je na samem sosedov sin Jura Pavicki, ki ga je že dolgo sovražil, sprta sta bila zaradi šunke. Začel je metati kamenje za njim in Lisavec je bežal. Ker pa ni vedel, odkod leti kamenje, je pribežal naravnost k napadalcu, a ta je pogelnil nož in zabodel Lisaveca v srce. Po zločinu je Pavicki pobegnil, potem se je pa sam javil orožnikom in skesano priznal, kaj je storil.

ROKOBORBA Z NOSOROGOM

Iz Johannesburga v Južni Afriki poročajo, da je tam smelo zgradbo, ki pa bi bila utegnula postati žalestna, ko bi prizadeti junak imel kolekaj manj sreče. Junak te zgodbe je polkovnik Marcus Maxwell, ki je strasten lovec ter še bolj strasten fotograf. Šel je na lov v velike gozdove blizu Kenye, na fotografski lov namreč. Hotel je ujeti na fotografsko ploščo nekaj velikih živali, ki žive v teh pragozdovih.

Za vsak slučaj pa je miroljubni fotograf vzel s seboj tudi dobro puško. Kmalu se je izkazalo, da mož ni bil nič preveč previden. Naenkrat se je namreč vzel od neke orjaški nosorog, ki se je besno zagnal proti fotografu. Toda fotograf je z mirnostjo, kakršna se spodobi angleškemu polkovniku, zgrabil svojo puško, pomeril in sprožil. Pa ni nič pošlo. Dobri gospod polkovnik, ki je menda bolj navdušen fotograf ko strelce, je pozabil puško nabasati. Medtem je bil nosorog že tik pred njim. Kaj storiti? Anglež ni nič pomišljal, ampak je ročno zgrabil puško za cev in s poskinitim kopitom začel mahati po nosorogu. Imel je srečo. Prvi najhujši udarec je zadel nosoroga v glavo pod oko, kar je žival tako usopnilo, da je za hip obstala. Medtem je priletel še drugi udarec na isto mesto, da je bila orjaška žival čisto zmedena. Kolikokrat je fotograf še udaril, tega niti sam ne ve, ker ni imel časa šteti. Dejstvo je, da se je žival obrnila in krvavec iz nosnice izginila v pragozd.

Na mestu pa je obstal junaki fotograf, ki se je sam sebi čudil, kako se mu je posrečilo izmotati se iz te nevarnosti. Tako vsaj je pripovedoval, ko se je vrnil domov. Vsekakor pa njegova puška ne bo več streljala, ker je njeno kopito res vse razbito. To bi bil najboljši dokaz, da je polkovnik doma resnice pripovedoval.

Zoper hrčtobol

Najhitrejši način, da se iznebite hrčtobole, je, da vas kdo dobro namaze z ANKIDOL Pain-Expeller. Kaj vam, kjer vas boli, Pain-Expeller takoj predrži do sedaj bolečine in blažena od pomoči hitro sledi.

Imajte vedno steklenico Pain-Expeller v vaši hiši in namazite se takoj, ko vam boli.

Pri vsaki lekarnarji — 35c in 70c velikosti.

Samo pristani ima Sider varstveno znamko.

PAIN-EXPPELLER

ni, v zadnjem pa rumeni, trdi in suhi. V razburjenosti ji je glava postala hipoma vsa bela.

DVE SIROTI

Spisal A. D. ENNERY

124

Toda zdravnik je bil že sklenil nasloviti nekaj besed na sestro Genovefo. Obrnil se je k Marjani, ki je še vedno klečala, jo dvignil in stopil z njo pred predstojnico, rekoč:

— Da, jaz sem storil potrebne korake... Toda vse je bilo storjeno za njo samo. Za sestro Genovefo, plemenito in blagorodno ženo, ki je bila rojena v Salpetrieri in ni nikoli prestopila njenega praga; za njo, ki je napravila iz te ječe svoj dom, iz vseh nesrečnic pa svojo družino.

Potem se je pa obrnil k predstojnici in nadaljeval:

— Za vas, tolažnico zavrženih, spokornih grešnic. Za vas, ki jo vse tu časte, ljubijo in obožujejo.

Zdravnik je videl, da so njegove besede vse globoko ganile, kajti mnoge jetnice niso mogle zadržati solz. Opazil je, da so se tudi predstojnici solze zalesketale v očeh.

— Ne govorim tega, da bi vam težil srec, — je pripomnil... Ne vam, ne ubogi Marjani, ne drugim.

Obmolnil je, si zakril oči in zamrmral: — Dobro!... Pojdimo!... Evo, tudi mene se prijemlje!

Tedaj so pa jetnice pretrgale krog okrog predstojnice in se začele prerivati k nji.

Ene so ji poljubljale roke, druge so jo prijemale za rob platnenega krila in ji ga poljubovale. Prerivale so se na vso moč, da bi mogle vse izkazati častiti sestri spoštovanju in ljubezen.

Globoko ginjen je zrl zdravnik na te nesrečnice, ki so mu pomagale izkazati predstojnici dolžno spoštovanje. In mrmral je sam pri sebi:

— Vidi se... da je v teh nesrečnicah še vedno nekaj dobrega.

— Zdalj je pa prišla ura povratka, — je dejala sestra Genovefa Marjani, ki je še vedno stala kot pribita, oči uprte v svojo dobrotnico. — Pojdite, drago dete, še nocoj boste svobodni. Ne pozabite pa, da imate za vas.

In z glasom ki je v njem komaj skrivala ost pravičnega ponosa, je pripomnila:

— Družba mi je poslala grešnico, vračam ji posteno dekle... Mar ni res, Marjana?

Marjana je sklonila glavo in zašepetala: — Upam... verujem v to... častita mati.

Ko so pa krenile jetnice v vrstah proti delavnicam, se je naenkrat začel iz bolnice velik krik in vik. Predstojnica in zdravnik sta se obrnila tja, od koder so se razlegali ženski klici. Tudi Marjana se je ustavila. Ti klici so ji segli globoko v srce.

Sestra Genovefa je hitro napravila nekaj korakov proti bolnici, rekoč:

— Kaj se je pa zgodilo? Zdravnik jo je skušal pomiriti.

— Nemara razgraja trnasta bolnica... Takoj grem napraviti red.

Toda predstojnica se je ozrla na skupino žensk, ki so se bile pojavile na koncu hodnika, vodečega k bolnici.

— Počakajte, — je dejala, zadržujoč zdravnika pri sebi; — počakajte to je dekle, ki je prišlo sem pred dvema dnevnoma.

— In ki je začelo potem besneti?

— Da, doktore... To je ubožica, ki ste sedeli pri njeni postelji dobro uro in poslušali, kako se ji blede.

Tisti hip je planila na dvorišče tista, ki sta o nji govorila. In vsa iz sebe je kričala: — Pustite me!... Pustite me odtod, slišite!

Marjana se je ozrla na njo in naenkrat jo je spoznala.

— Ah, bože moj!... Saj to je ona... ona je! — je vzkliknila presenečeno.

Dekletu se je posrečilo iztrgati se iz rok strežnicam, ki so jo še vedno zadrževale. Hitela je k sestri Genovefi.

III.

Marjana se ni zmotila, ko je, zroč na bolno dekle, zašepetala sama pri sebi:

— Ne motim se... To je ona!

Bila je res Henrika ki so jo bili pustili v bolnici, ker je bila po naporih in udarcih zadnjih dni tako oslabila, da se ni mogla več držati na nogah.

Zdravnik ji je bil predpisal samo nekaj

pomirjevalnih kapljic. Naročil je pa še posebej naj dobro pazijo na njo, da bi si ne končala življenja, kar se v trenutni duševni zmedenosti rado zgodi.

Res je Henrika v obupni kričala: — Pustite me! Umreti hočem! To je večno sramota!... O, uničena sem!... Uničena!

Naslednjega dne je prišla sestra Genovefa zgodaj zjutraj v bolnico, da bi zvedela, kaj se je zgodilo od trenutka, ko je pozno zvečer zapustila posteljo nove jetnice.

V svoje veliko zadovoljstvo je zvedela, da se je bolnica polagoma pomirila in da zdaj trdno spi.

Po prestani veliki nevarnosti je kazalo, da so Henriki odpovedale moči. Predstojnica je bila baš odšla, ko je bolnica naenkrat široko odprla oči proseč, naj jo oblečejo, da bo lahko odšla.

V nadi, da pridobi tako na času, dokler ne pride zdravnik, je stopila glavna strežnica k bolniški postelji in poskusila Henriko pomiriti.

Ta čas, ko je govorila z njo, je kazalo, da se je Henrika pomirila.

— Rada bi si odpočila, malo zadremala bi rada, — je šepetala. In pustili so jo samo.

To priliko je pa Henrika porabila, da je brž oblekla obleko, ki jo je bila položila strežnica na stol ob postelji. Čim je bila oblečena, je začela uredničevati svoj načrt pobega.

Videč, da je vsa zbegana, jo je skušala predstojnica pomiriti. Tudi zdravnik je posel vmes s hlinjeno strogostjo:

— Zakaj ste vstali brez mojega dovoljenja?

Henrika ga je pogledala z objakanimi očmi.

— Ah, poznam vas, gospod, — je dejala, — vi ste bili pri meni, pregledali ste me.

Zdravnik se je takoj vrnil k svojemu očetovskemu glasu:

— Da, dete moje, jaz sem vas lečil in ne morem dovoliti...

Toda dekle je uganilo, kaj hoče reči. Prosila je sklenilo roke in se obrnilo k zdravniku, rekoč:

— Ah, saj sem zdrava, gospod... bolezen je prešla... zagotavljam vas; in izrabila sem trenutek, ko me niso stražili, da sem se oblekla. Sem pa pri zdravi pameti in ker je odvisno to od vas, recite, rotim vas, recite, naj me izpustite... Prosim vas... na kolenih vas prosim!

In Henrika je pokleknila pred zdravnika.

— Vaše prošnje ne morem uslišati, drago dete, — je odgovoril zdravnik; — za tako povelje je potrebna... močnejša volja kot je moja.

— Torej nisem tu... v bolnici?

— Ta bolnica je tudi... ječa! — je odgovoril zdravnik.

Henrika je zamolklo kričnila.

— Ječa! Ah, spominjam se! Da, tisti vojak, ki so me vlekli... Tisti mož, ki jim je poveljeval... V Salpetrieri! — jim je velel. Salpetrieri!... vem... zavetišče za berače in umobolne... Ječa lahkoživ in prosti-tutki!...

(Dalje prihodnjic.)

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna "Glas Naroda"

Naročilo z Money ordrom pošljite na:

KNJIGARNO "GLAS NARODA"

216 West 18th Street

NEW YORK, N. Y.

ALI STE ŽE NAROČILI SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR ZA 1934? — STANE 50 CENTOV. — NAROČITE GA ŠE DANES

